

POLGÁRTÁRS.

Társadalmi, ipar, kereskedelmi, tanügyi s közgazdasági lap.

Előfizetési díj: egy évre 6 frt., félévre 3 frt., negyedévre 1 frt. 50 kr.
Az előfizetési díjak Kutasi Imre könyvnyomdájába intézendők.

Megjelen minden vasárnap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: kismesteru. 1385. sz.

Hirdetések: a legutányosabb árszámítás mellett a kiadóhivatalban vétetnek fel.
Bélyegdíj minden közlésnél: 30 kr. — Nyílt tér petit sora 20 kr.

Égető seb.

Ha a társadalmat úgy tekintjük, mint az emberiség összegét, benne nagyon sok sajtáságos árnyalatot fedezhetünk föl. Egyik egyén anyagi szerveire nézve hasonlít a másikhoz, hanem a különböző szellemi tehetség magasabb fejlődési válszafalat von a helyes irányú nevelés által képesített egyének foglalkozásai közé. A különemű foglalkozás csoportokra oszt, míg az egyenemű tömörít.

Nemcsak a férfiak, kik családkötők és fentartók, hanem a hölgyek is azon körök levegője után esengenek, mely finomságuk s társas műveltségükkel legrokonabb.

Sajtáságos, hogy mindenki fölfelé törekszik, vágyai mint a könnyű párazat mindig magasabb légkörbe sietnek, pedig a légkör egészen szokatlan, egészen új. Az új légáramlat, ha kedvező, gyönyörteljes igazalomra fokozza a kedélyt s azon meggyőződést érleli a lélekben, hogy a szerencse istennője mosolygott reá, midőn a boldogság netovábbjának képzelte mezejére juthatott.

Itt megmásl a szilárd akarat, az ember idegen s nem hozzá illő szokások rabja lesz; az egyszerű de diszes nemzeti öltöny, az alkalmazkodás varázsírítése alatt lepattog tagjairól, — nemzeti öltönyt a kényelmetlenség hazug ráfogásával szidalmazza, sőt művelt egyénhez nem illőnek, parasztnak jellemzi. Az ember tetejébe felül a francia cylinder, melynek látása mindig azon kérdést támasztja: vajon tele van-e az egész fej? A test-törzsre rásejtlenedik a frakk, s a nemzeti attilá leszorítja, pedig a frakk és attiláról a régibb irodalmi időben Székács egy epigrammjában így emlékezett meg: „Engem egész Európa becsül — így szól vala a frakk — Hord el előlem hát cifra attila magad!” „És tölem remegett Európa, csodált az egész föld!” Szóla emez s a frakk félre előle kitér.

Miért említenők meg a cilinderekalapot fölött árnyaló divato: férfi napernyőt, mely a nemzedék sátnyulásának s elpuhultságának csilhatlan óramutatója? Mért említenők a frakk alatt lüktető szívet, melynek dobbanásán minden, csak magyarosan érző önállás nem terem. A magyar ember alpméltóságát megsemmisítő bugyogó s puha szövet lábbeli immár szóra sem érdemes. Az 1860-ban felkarolt ősi divat eltűnt, mint a vándor madárcsapat, melyből egy-egy lézengő beteg példány a meleg forrásos vidéken, s majdan elközélő tavasz intőjelül megmaradt.

Társadalmi életünk égető sebe: az idegen divat majmolása.

Midőn a férfiak; az akarat forrásai a kigondolt eszmék létesítői s végrehajtói ennyire elmerültek az idegen szokások, érzetek s elvek mozgó hullámaiban, hát a sokkal gyöngédebb nőnem? Nem esoda ha hölgyeink száználmas gunyosolylyal nyilalják le a nemzeti öltöny viselőjét, ki nek még annyi társas műveltsége sincs, hogy külsőséget tudna tenni a divat és nemdivat között? Igen, a nemzeti öltöny nem divat, hanem állandó viselet; ki népünk véréből való vér s csontjából való csont, soha sem fogja elhagyni.

„Aranycsipkés főkötőben milyen szép a drága nőnem!” éneklé Jókai „Magyar divat” című költeményében. De ezen aranycsipkés fejketők már eltűntek az éji homályba, mesterséges fejdíszek kakasülösködnek hölgyeink észmedencéje fölött. Egyik fejdísz tornyosabb a másikkal. A tartós és értékes, e mellett kecseli magyar női öltözk helyén a francia divat száz irányban mesterkélte foslányai lebegnek.

A szakácsnő ha meglátja urnője öltönyt, addig meg nem nyugszik, míg hasonlót bár csekélyebb értékű kelmébe

nem burkolhatja természetét. Az iparosné a földbirtokos nejein keresi a legújabb divat édenét. A tisztviselőné már a mágnási csillagos ég láttávolába tekintget. A mágnásné a királyi régiók bársony függönye megöl ohajtja ellesni a divatboldogítás nagy titkát. Mindenki főlebb igyekszik, mint a hogy életkörülményeinek kényesere tanácsolja.

Igy születik a fényüzési vágy, mely társadalmi életünk égető sebe.

A fényezés nemcsak az öltözékben, hanem a háztartás minden ágában irtóztató rombolást vihet véghez, — mihely valaki számot nem vetett vagyoni bevételével s kiadásával; mihelyt tovább nyújtózkodik a takaró hosszánál, azonnal megérzi a könnyelmű fényezés kellemetlen hatását, azonnal megbánja cselekvését. De a közmondás ezzel metszette ketté bánatát: „késő bánat eb gondolat!”

Az öltözködés fényezésben elmerült fiatal anya szívet a kenyér után esedő gyermekek sirása sem indítja meg. Ez divat bár, anyagi nyomort leküzdő minden egyéb, csak nem anya. Az uszályos ruhák örömtüzet gyujtanak szemében, mely miatt gondatlansága szennyében fetrengő övét nem láthatja meg. Jaj azon férjnek kit ilyen házastárral csatolt össze retentő végzete!

Mind azon baj között, melyek a társas és családi élet szíverén gyógyíthatatlanul rágódnak, legveszélyesebb hölgyeink fényüzési hajlama. Ennek orvoslását az ősihez s nemzetihez meleg ragaszkodás által lehetne eszközölni. Csak egy kis önmérséklet, egy kis szellemi művelődés s a hazai egyszerűbb gyártmányok hathatósabban méltatása! Az egyszerű és izlésteljesebb azonban olcsóbb és így fényüzést kizáróbb társadalmi ösvényre fogja vezérelni kellemes hölgyeinket.

Ekkor nem leend oly égető seb társas életünk testén az idegen divat majmolása s hölgyeink indokolatlan fényüzése.

Kállai István.

— **Az őszi gyakorlat** Debrecenben, a 46. honvédszázalajnál augusztus 23-án kezdetek meg, ha ugyan előbb is nem lesz szükség a legényre, hogy — üsse a muszkát.

— **Szabályrendelet.** Az 1876. XIII. t. c. (cseléd-törvény) 121. §-a értelmében. Érvényes sz. kir. Debrecen város törvényhatósága területére. Jövöhagyott a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 1877. évi március 31-én 11,849. sz. a. kelt leiratával. „Mindenké köteles ujonan fogadott cselédjét, habár az szabályos cselédkönyvvel, vagy igazolvánnyal van is ellátva, a beszegődéstől számitott legkésőbb egy hónap alatt a nyilvántartást vezető város kapitányi, mint rendőri hivatalnál 1 forinttól 10 frigit terjedhető bírság terhe alatt bejelenteni. Azon esetben, midőn a cseléd felfogadása cselédszerző közvetítése folytán történik; a bejelentés kötelezettsége a cselédszerzőt illeti” Debrecen, 1877. június 24-én. A városi tanács.

Meghalt Reszege-Szaniszló. Eljén Reszege s Szaniszló! — **Az északkeleti vasut** reszege szaniszlói állomása elbontatik, s helyette Reszegén is, Szaniszlón is állomás lesz. A két község önként ajánkozott e terv kivételére, s az igazgatóság nem mondott annak ellent.

Elhanyagolt tér.

— A házi iparról. —

Nádudvar, jul. 13.

Országos érdek. A kormány hatalmas támogató ereje mellette van. Egyesek és testületek hathatósan pártfogolják az ügyet, mely a szorgalmas családok kezébe koldusbot helyett kenyeret ad.

És itt Hajdumegye területén a dolog előmozdítása érdekében még eddigelé nem tettünk semmi lépést.

Pedig egész vidékünk széles kiterjedésben alkalmas talaj volna erre, s valljuk meg, a lakosság jelentékeny része rá is volna szorulva, hogy ez uton is kaparitszon valamit a konyhára.

De semmi mozgalom. Még azt sem pártoljuk, a ki üzi ama mesterséget.

A házi iparnak nagy jövője van. Ott van Nánás szalmakalapjaival, a Sár-rét gyékényfonataival. Megbecsülhetlen kincsanyagok fekszenek itt körülünk mindenütt, csak ki kellene azokat aknázni.

Ugy véljük, hogy a kormány — ha kelően utána járunk — szívesen küldene egy házi ipartanítót a hatóság támogatása mellett.*) S ezzel új munkairányt vetnök meg alapját és áldana bennünket a késő maradék.

Annaira emelkedett már ez iparág fontossága, hogy több helyen árusítanak el nyilvános kereskedésekben ily nemű cikkeket.

Debrecenben — tudomásunk szerint — egyedül Budaházy Antal kereskedésében vannak házi iparcikkek. A palkonyai szakasztókosarak (darabja 30—40 kr) igen szépek; a fedeles, ruhás s az ugynevezett paraszt kosarakat Nagyváradon igen nagy választékban készítik 40 krtól 2 ftig. Ugyane nemből olcsóbb fajták is vannak Nagy-Körösről. Nánás, Böszörmény, Hencida szalmakalapjainak száját 5 ftól 100-ig állíthatja ki. A kisujszállási cirokseprű már eléggé ismeretes.

Egy kis utánjárással nagy lendületet vehetne a házi ipar, csak egy kissé nem kellene ez ügyben a fáradságot restelni. Kifizetné magát.

— **Kevesebb a semminél.** A semmitő s z é k nagyszerűen határozott közelebb egy ügyben. Bizonyos embert két alantos bíróságnál fogtak perbe; egyik helyen elbukott, a másik helyen nyert ugyanazon dologban. E z m é g s e m m i. Hanem mindkét ügy a semmitő szék elé került. Ott a marasztaló bírósági végzést megsemmisíték, s az illető alperes nyertes lón. A másik végzést szintén megsemmisíték, ekkor meg alperes ugyanazon ügyben — vesztett. Ez már aztán olyan valami, a mi — kevesebb a semminél.

Levelek egy falusi lányhoz.

— Asszonyok is olvashatják. —

IV. Kedves hugom! Sokan vannak köztetek, a kik azt gondolják, hogy ha a nyilvános vagy magán vigalmakra szépen vagy cifrán és drágán felöltöznek, mindent megtettek arra nézve, hogy a szemet és szívet egyaránt meghódítsák.

Pedig a legtöbb leányt akkor itélik el. Mert akkor tűnik ki legjobban, hogy öltönyének fényével nincs arányban — lélekemessége.

Otthon, a családi tüzhelynél, a házi munka közepette lehet a leányt leghelyesebben megítélni. Ott van az ő anyagi légköre. Ott üdvözít s üdvözül.

De ha ez uralmassá válik rá nézve, ha annak tarkaságaiban nem talál szórakozást: akkor kimondta magára az ítéletet.

Az az „anyagi légkör” a — kárhozat fészke neki.

Hányótokat kísért még otthon is a hiúság pokoli ördöge!?

Látalak nem egyszer, midőn a délelőtti 11 óra még úgy talált, hogy nem kötőd fel derékfüzödöt, a hiúság abroncsát. Fiatal ember ment hozzád. S te fődöt vesztve, szaladtál előle.

Büszke tekintettel léptél aztán nem sokára elő mideres derékkal, mintha mondani akartad volna:

„Most nézd meg, mily karcu vagyok!”

A konyhában szégyenled magad, ha

*) A gazdasági tanintézetben a házi ipar rendes tantárgyul van Debrecenben felvéve. — Szerk.

ismerős lát. S buvol előle. Tehát még azt sem tudod felfogni, mi az erény?

Ha viseltes, házi ruhában talál valaki: már át kell öltöznöd, ha szeme elé akarsz kerülni. Azt szégyenled.

De büszke önelégültséget érzesz, ha kivágott dereku öltönyt viselhetsz.

Tehát még tanulnod kell a — szégyenlést is.

Ha társasébed van olykor nálatok, hideg vérről hallgatod, hogy dicsérik — a szakácsné izlésteljes készítményeit. De azért te soha nem állsz elő a kínálással: ezt én csináltam.

Pedig már 22 tavasz üde levegőjét szívtad.

Hogy képesítsen akkor egy fiatal ember, ha magad sem képezed — magadat önálló háztartásra?

Tudom, hogy már volt kérőd. Nem is kárhoztalak viszonyotok megszakításáért. A sziv világa a tied. Ott korlátlan urnő vagy.

De az már sajnos, hogy a másik fél egy cseppet nem látszik érzeni, hogy — vesztett benned.

Dr. Tolle.

A leleszi letét.

— Levél a „Polgártárs” szerkesztőjéhez. —

Budapest, jul 20.

Milyen hamar feled az ember! S e részben gyarlóságához mindig hű.

Tompa Mihály talán megérdemelné, hogy néha felemlégesük. Hiszen több kincset hagyott ő a nemzetre, mint Baldácsi a prot. egyházra.

Örökösei mi — a nemzet — vagyunk. De Hamvára, mely hamvait takarja, mi is a feledés hamvát borítók.

Szellemi hagyományai közt van egy ismeretlen kincs is. A leleszi letét.

A káptalan komor falai közt ott hever a nemzet e szellemi öröksége. Ugy szól a végrendelet, hogy majd ötven év múlva megnézhettük.

Mi lehet az a nagy kincs? Titok.

Ugyde az a letét a nemzeté. Vajon nem volna-e ahoz jogunk, hogy azt a kincset a nemzet használatára bocsássuk most?

Megbántanók-e a hagyományozó nagy szellemet, ha mi ötven év előtt ohajtanók birni kincseit?

Nem ejtne ez csorbát a közkegyeleten?

Félve ejtett honfui gondolatok. Ha bántó van azokban, meentsen ki a rajongó tisztelet a nagy költő emléke iránt.

Az írói és művészi kör bonckés alá vehetné ez ügyet.

Jól tudjuk a végrendelet szentségét, de vajon azért, mert Petőfi azt írta, hogy ott esék el a harc mezején, nem megmentettük volna őt, ha akkor tehetjük?

A leleszi letét a nemzeté! Végrendeletileg az övé. Tőle elvitázhatlan.

Tehát vegye birtokába!

— **Budapestről. A koronázási domb** eltűnik; alá egy gödröt ásunk s betemetik; felébe idővel Ferenc József lovasszobra állítatik. **Az új török** főkonsul, Halli bey megérkezett, még csak 36 éves, rokonszenvenesen fogadtattott. **Egy muszka herceg** időzött a fővárosban, kicsi hija, hogy ei nem fogták — kémnek. **Hamis 5 frtos** sok van forgalomban, a hatóság óvakodásra int mindenkit. **Sokra** viheti az a fiu, a ki 14 éves s már 3 évig ült börtönben, most ujra elfogták lopásért. **Fürdés** kör a Dunában sok gyermek lel halálát; közelebb is egy 13 éves fiut huztak ki élettelenül. **Dr. Luby Gyula** köz- és váltóüggyvéd (belvárosi alduasor 29. sz.) központi értesítő irodát nyitott. **A „Magyar Hirlap”** naponkint 8000 példányban kel el, s akkor bizonyára még tíz annyian olvassák.

A megye sziverei.

— Figyelmeztető. —

H. Dorogh, jul. 17.

Ha az erék a testszervezetben megszűnnek rendeltetésük pályáját tovább folytatni: akkor a test életének vége; a nemes szív megszűnik dobogni, s a fenkölt lélek elveszti gondolkodó képességét.

Ily fontos szerepet játszanak — csekély nézetünk szerint — a megyei életben a közlekedési utak.

Megteremtették isten segélyével a legelső magyar megyét. Hajdumegyére méltó büszkeséggel tekint az egész ország szeme. Központja — szíve — a legnagyobb magyar város.

Eddigél is Debrecenre valánk mi hajdumegyeiek a legtöbb tekintetben utalva; csak úgy kerestük fel piacát, mint jelenben, vagy ezután; eladni valónkat oda hordtuk, szükségleteinket onnan szereztük be.

De most már nagyobb érdek is csatló össze bennünket. S e szerencsés körülmény határozottan közszükséggét tette azt mind a városra, mind a megyére nézve, hogy közlekedési utonalait a lehető jó karba helyezze.

Bizony, e részben nem a legjobb rendben áll a mi szénánk.

Gyermekség volna, ha az utak jószágának fontosságát indokolni megkísérelném. Mert hiszen az köztudomású.

Nem kísérel meg azt sem, hogy a megyei utak minőségét részletesen vizsgáljam. Mert talán nyomorúságainkat e tekintetben mások jobban ismerik. Elég legyen jelezni, hogy e téren nagyon hátra vagyunk, s e bajt okvetlenül sürgetőleg kell orvosolni.

Figyelmeztető sorainkat a tiszta jóakarat sugalta. Bár volnának a hatalom emberei közül olyanok, a kik hasonló jó akaratú szívűkre vennék az ügyet.

Most volna az ideje erről behatóan s komolyan gondolkodni, míg az elemek nem állnak az emberi akarat utába.

Ha elmulasztjuk: akkor a téli évszak, valamint az őszi és tavaszi idő keserves büntetést szab reánk.

Ne késsünk tehát. Hozzuk rendbe a megye szivereit!

Ipar. Kereskedelem.

— Levél a szerkesztőhöz. —

(—1—) a) Az iparos mozgalom megindulása alkalmából nem lesz káros a jövő iparosok, s ennek kapcsán a jövő kereskedőiről egy pár szót szólni, tekintettel az 1872. évi VIII. t. cikkre.

Az idézett törvény 3-ik fejezete (40. §) rendel, hogy „gyermek, kik életük 12 évét még be nem töltötték, tanoncoknak fel nem vehetők. Kivételnek csak az iparnótáság engedelmével lehet helye, mely esetben köteles az iparos tanoncot 12 éves kora betöltéseig a népiskolába rendszeren jártni.

Ezen rendelkezés irrott malaszt, mert az

Dal a számárról.

Számárt énekek! — és miért ne?
A dal mindefélé szabad,
S ha a libát, dandyt dal érte,
Mégdallom én a számamat.
Nos számarak, fölfejtetek hát,
Hallgassatok barom-sereg;
(Nini! milyen diszes közönség
Készül hallgatni versemet!)

— Szegény csacsi! van mindened bár,
Derék fejed, rangos füled.
A sors rudja mégis reád jár,
S minden két lábat rád ület...
Van rokonod s nincs pártfogásod,
Pedig egyik sem ostobább —
(Miniszter ur! ha fészkelődik,
Egy kukkot sem mondok tovább.)

— Szegény csacsi; van társalgásod.
Egetverő já! já!
S rád sem néznek a szép leányok
Kifent öcséd, bátyád miá?
Pedig közöttök nincsen egy sem,
Ki érzélgőbb, csacsakább, csacsibb —
(Hé! ott hátul ne hadonászson:
Glacé-keztűsök hadja, csitt!)

Szegény csacsi! a vad bogáncsot
Mily türelemmel rágdalod —
Hát mig fogal csattogva csámcsog,
Toilat rágnod nem volna jobb?
Egy a fáradság, és e szerrel
Megteremthetnél nimbusod —
(Már rosz e vers, ugy-e nagy eszű
Eszéti- és kritikuskos?)

Szegény csacsi! kutya se bánja,
Hogy van nemesi diplomád,

még mai napig sem lón a gyakorlatban érvényesítve, mert az iparos tanoncok nincsenek mindenütt összeírva, vagy ha az összeírás megtörtént, azok életideje nincs hiteles adatokkal beigazolvva, minek eszközése, s illetőleg a törvény kiválmának megfelelőe céljából szükséges volna, hogy minden fonók elmulasztatlan kötelességének tartsa az iparhatóságának a tanonc felvételéről érteitést adni, annak életkorát beterveztett születési bizonyítványal igazolni.

Felesleges elősorolni azon hátrányokat, miket a zsenge koru gyermeknek tanoncul felvétele előidéz, mert ezek általánosan felismertettek, mit a legkifejezettebben magának a törvénynek meghozása tanusít.

A 51. § szerint a tanonc felvételének írásbeli szerződés mellett kell történni.

Városunk számos iparosa közül vajon melyik teljesíté a törvény ezen óhaját? Bizonyára nagyon kevesen; — s mégis nem tudok esetet, hogy az illető e mulasztása büntetéssel toroltatott volna meg, sőt arra sem, hogy a törvény teljesítésére szorított volna. Pedig, kik hanyagságuk által a törvényszegést előidéz- zik, maguk is törvényszegőknek tekintendők. De e súlyos vád nem nehezkednek senki vállára, ha a kívánt ellenőrzés kifejtetnek, mi végett nem kellene egyebet tenni, mint a szent- sítetett törvényt erősen végrehajtani. A mi legfontyebben eszközölhető volna az által, t. i. büntetés terhe alatt kötelességét tétetnek minden iparosnak, hogy a fent jelzett bejelentés- kor a tanonccal kötött írásbeli szerződést az iparhatóságának a láttaozási záradék ráve- zetése nélkül nem tekint a gyermekét iparos tanoncnak, míg a fentinek elég nem tétetett.

Az iparos ifjak egyletéről.

— Új élet. —

„Értelem, munka, szorgalom.“ E jelígt választá a már negyedik évbe lépett helybeli iparos ifjak egylete. Mennyire tartá azt szem előtt? nem célom fejtegetni, csak azt jelzem, hogy eddigél még mindig az anyagi szükség- gel küzdve, az értelem fejlődés tekintetében vajmi keveset tehetett, de a közelebbi ünne- pély után, mely, mint halljuk, 300 frt tiszta jövedelmet eredményezett, elvárjuk az egylet- től, hogy most már részint dalkörét erősen szervezend, részint pedig az esti, s különösen a vasárnapi iskolázást életbe lépteti. Tanerők nem hiányoznak, díj nélkül vagy igen mérsé- kelt díj mellett. Mert iparos ifjaink célt fog- nak tévesztetni, ha másként cselekednek s a kedvező alkalmat elszalasztják. Nem elég pusztán csak a testnek adni meg táplálékát, a lé- lek is megkívánja a magáét. Test és lélek fejlesztése, erősítése, összemunkálása fokozza az „értelem“, munkakedvet, párosítva a szor- galommal. Az időnkénti, különösen a vasárnapi felolvasások s előadások igen sok jót erd- ményezhetnének. Ezt elejteni nem szabad. Nem a tagok szaporítása legyen a fő elv, hanem az, hogy mennél több értelmek, képzett tag ke- rüljön ki az egyletből. Igaz, hogy hírlapok, szakkönyvek, és lapok olvasása által is lehet fejleszteni az értelem. Amde a minden nap nélkülözhetetlen írásban sem árt gyakorolni az iparos ifjuságot egy felől, más oldalról meg- mertetni saját hivatásával, jogkörével, melyet, ha jól felfog, eleje lesz véve sok ferde kinö- vérsnek, s társadalmi hibának. Rend, mérték- letesség, jó erkölcs fokozza a munkakedvet s áldásosan hat az ifju kebelre. Ezt ápolni az iparos ifjak egyletének legfőbb feladata. Nagy fontosságu, messze kiható s idővel a társadal- lomra nézve áldást hozó célt tüze ki az ipa- ros ifjak egylete magának. Lebegjen az szeme előtt mindekor és mindenha s ne feledje azt, hogy:

Pedig be van protokollálva,
Hogy te hordtad az Ur fiát.
Valamelyik udvar körében
Te is lehetnél nagy követ —
(Nono! kedves gróf ur, reménylen
Hogy csak kerébe nem tört.)

Szegény csacsi! van szép kereszted,
Ott hurcolod a nyakadon,
S prépostnak még ki nem neveztek,
Rád se gondoltak, fogadom;
Pedig jártál Jeruzsálemben,
Eléd zöld ágat hánytak ott,
(De mi zürzaj, hic-hoc ez itten?)
Mit zúgolódnak a papok?)

Szegény csacsi! merő dics-óda,
A mit én rólad zengek itt,
Hisz e versek folyása óta
Ki nem látja még érdemid?
Két lábón járó társaid közt
Te vagy legjózanabb, az áll;
Megmaradsz a minék születélt,
És az vagy, a mi vagy — számár.
Szabó Endre.

Munka és értelem.

— Beszédészlet. —

Kőrössy Sándor jogtanártól.
„Befolyt-e nemzetünk az ipar terén az emberiség életébe, s részt vette annak fejlesztésében?”

Létezik-e magyar ipar, és ha létezik, oly fokra haladt-e, hogy ipartermékekért más népeknek adózzunk?

Ha bár el is kell ismernünk, hogy ősapánk az akkori idő felfogásához képest, mint egykor a

„Tette tehát egyet! eszméd diadalra vezetett,
Mig célt tévesztvén, megleszen ásva sírod!”

Vadon Sándor.

Tisztelt barátunk, mint ügybázgó iparbarát cikkét örömmel üdvözöljük s eszméit életre valónak, célszerűnek, szükségesnek, időszertűnek tartjuk. Ha szép terve valósul: azon esetben a „Polgártárs“ szerkesztője szíves készséggel ajánlkozik díj nélkül az iparos ifjaknak a magyar nemzeti irodalomtörténet előadására. Reméljük, hogy t. cikkirő szintén lesz szíves egy tárgyból előadást tartani. Sorakozunk többen s az eszme diadalra jut! — Szerk.

T. olvasóinkhoz! Idestova egy hó folyt le lapunk a „Polgártárs“ életéből. T. olvasóink itélőszéke előtt bátran s nyílt homlok- kal állunk meg. A kezdet neheztségével küzdöttünk eddig. De igyekeztünk közönyünket oly szellemi erők által biztosítani, a minők bármely magyarországi lapnak becületére válnának. Eddigél is büszkeséggel mutathatunk S z e m e r e M i k l o s, I l l y é s B á l i n t, M a r g i t a y D e z s ő, S z a b ó E n d r e, K ö r ö s s y S á n d o r, K o v á c s L a j o s, K á l l a y I s t v á n i G e l l é r i M ó r, D u s L á s z l ó, V o z á r i G y u l a, F u t ó M i h á l y, D a r m a y V i k t o r, V a d o n S á n d o r, G á t h a l m i s t ó b b m á s j e l e s t o l l u e g y é n l a p u n k b a n k ö z l ö t t m ű v e i r e.

Célunk a „Polgártárs“-at napilappá tenni a politika teljes kizárásával. Hogy pedig e cél elérésék, arra nézve csak a közönség támogatása szükséges. Mikor valósulhat tervünk? — az a pártfogástól függ.

Amnyi tény, hogy lapunk kiadott előrajzától, eddigi irányától soha el nem tér.

Fizessen elő, a ki ez irányt helyesli.

És hogy az előfizetést megkönnyítsük, előfizetési pénzt elfogadunk: augusztus—szeptember hóra I frtjával, egy hóra (bármely időtől) 50 krjával.

Hirdetések jutányos áron vétetnek fel.

Tiszteltel kéretnék a „Polgártárs“ bará- tai e lap szíves terjesztésére s alkalmilag előfi- zetők gyűjtésére.

Nem adoma, de igaz.

— Hasznos mulattató. —

Egy vendéglő kertjében vagyunk.
Művészi zene. Vidám közönség. Egy ur azt mondja a pincérnek: „kérek egy üveg- bort!”

A pincér nagy gyorsan oda teremt az üve- get, melynek tartalma a mértékhitelítés fo- kánál jóval alább esett.

— Pincér! mért nem hozta tele az üve- get?
— Az teszen engem m a g a s s á k é r e m, ha a tartalom a mértékhitelnél alantabb esik!
Jaj neked pincér! jaj neked mértékhitel- lesítés!

Leül a másik vendég.
— Pincér, étlapot! Az étlap érkezik.
— Turós csusza? pompás, ezt hozzon!

rómaiak, csak a fegyvert tartották tisztességes önfentartási eszköznek, az ekét, a vésőt, a gyalut, az általuk meghódított népek kezébe adták, mind a mellett történetileg bebizonyított tény, hogy az Árpádházi királyaink alatt ép oly lábón állt az ipar ügye hazánkban, mint Európa bármely országában. G é z a, fejedelmünk s utódai S z t, I s t v á n, B é l a, K á l m á n királyaink sőt az Anjou házból származott Z s i g m o n d kirá- lyunk is mindent megtettek, az ipar és kereske- delem emelésére ezt Horváth Mihály történet írónk eléggé bebizonyította; sőt, ha felütjük tör- vénytárunkat, az öreg Corpus-jurist, — s abban, 1376-ban hozott törvényt is találunk az irhabőr készítésére vonatkozólag, mely iparágat sokkal későbbben 1584-ben honosított meg két hollandi kereskedő Párisban. — L á s z l ó magyar királyunk pedig 1457-ben egy diszkoosit ajándéko- zott VII. Károly francia király nejének, a minőt még azelőtt nem ismertek más nemzetek; a mi- ből világos, hogy a kocszi magyar találmány. — Köztudomású dolog az is, hogy az erdélyi szászok már az Anjou házból származott királyaink alatt vittek ki az országból, vásznat, üveget, méhsert, viaszt, a szomszéd Oláh-országba; az is kétség- telen, hogy Lengyelországot felső Magyarország látta el vas, vészon, méz, posztó, viasz, és sajt- iparcikkkel; tehát volt nekünk ép oly iparunk, mint a többi nemzetnek, s így elődeink részt vettek az emberiség iparfejlesztési nagy munká- jában.

Egy nagy szerencsétlenség azonban meg- akasztotta valamint más téren, úgy az ipar terén is nemzeti fejlődésünket. — Az 1526. évben el- vesztettünk egy nagy csatát az akkor Európát leveréssel fenyegetett török hatalom ellen Mo- hács térein, s Lajos királyunkkal elvesztett hazánk állami függetlensége is. — Azóta a létért küz- döttünk a különböző időkből osztrák kormá-

— Itt van!
— Mondja meg a szakácsnének, hogy ha ez a tézta így szereti egymást, én soha meg nem szeretem.
Jaj neked vacsora!

Gyógyszerért ment a legény szenvedő ura számára.

— Mikor beakarja adni — szolt a gyógy- szerész — jól megrázza!

A beteg nyugtalanul várta a gyógyszert. Az izmos legény kitelhető erővel megrázta a beteget.

A szenvedő azt se mondja: csitt!
Szegény inasra ráfogták, hogy gazdájából kirázta a lelket! Követte az utasítást.

Az általános ipartársulatok.

— Gelléri Mórtól. —

Nemcsak a kisebb nagyobb városokban, hanem a legtöbb valamire való faluban is találunk ma már ipartársulatokat, melyek a fölözött céhek helyébe az ipartörvény érte- mében alakultak.

Ezen ipartársulatoktól vártuk az általá- nos ipar fejlődését és ime, ma, midőn azok már énekek állnak, a magyar iparon nem észlelünk semmi említésre méltó lendületet, sőt talán mondhatnánk, hogy a céhek idejé- ben még valamivel jobban álltak iparügyeink. Pedig a céh az ált. ipar fejlődésével egy ál- talában nem gondolt s csak kivételképen tett néha valamit, a mi szük működési körén kívül emelte. Az ipartársulatnak ellenben ép azon hivatása van, hogy korszerű, szabad irányban fejlessze az ipart, szíven hordja az ipa- rosok közügyeit és a kor keretébe illő műkö- désével tulzárnyalja a régi, ephemer életü ipartevékenységet, mely a mai korszellemmel szemben kéri a modern kulturai törekvések tág keretéből.

Honnan van tehát az az eredménytelenség, mely minden ipartársulatot egy szólnan bé- lyegzi? Honnan van az, hogy csak a korkö- vette társulás lendületével még csak eszünkbe sem jut a céheket az ipartársulattal páru- zamba vonni és ingadozni az előny tekinte- tében, melyet egyneknek másikkal nyujtanunk kellene vagy lehetne?

A legtöbb iparos közönye oka minden- nek. Oka első sorban ez a közöny, mely az iparfejlesztés iránti fogékonytalanságnak sajnos kifolyása, oka másodsorban a törvény laza végrehajtása és harmadsorban azon túlságos szabadság, mely a társulást kinek-kinek önkényes hajlamaira bizza, holott ma még — fájdalom! — a k é n y s z e r r e l tudnak csak boldogulni. De jól tudjuk, hogy azokat, kik az ipartársulásnak konok ellenségei, vagy elfajult közönyt nyelvetnek az iránt, most még hiába igyekszünk kapacitálni, mert azok legtöbb esetben iparlapot sem olvasnak, más lapot kézbe sem vesznek, elvből lévén ellen- sége mindannak, a minék segítségével az ókor maradványával szemben a fölvilágosodott jelenkor modern eszméiért lehet lelkesedéssel és hatással küzdeni és híveket hódítani. A megterők száma mindinkább csekély lesz, mert azok, kik az ipartársulás előnyeit felfogni és méltányolni képesek voltak, már nagy részt tagjai az ipartársulatoknak, a kik pedig ma- radnak a javítás irántában elfoglat meg- átkodott álláspontjuk mellett, azokat csak az ipartörvény azon módosítása fogja kigyógyi- tani, mely a k é n y s z e r t á r s u l á s t e l e r e n d e l i.

Nekünk tehát ez idő szerint kiválólag azokkal lesz dolgunk, kik már az első lépést megtették arra, hogy korszerű irányban ha- ledjanak, amennyiben már valamely ipartársu- latba mint tag beléptek; tehát a társulat ipa- rosaihoz és az ipartársulatokhoz van szavunk.

nyokkal, s nemhogy vissza nem tudtuk nyerni állami függetlenségünket, de még azt is apánk vitézségének köszönhetjük, hogy végké meg nem semmisítettünk. — Azóta, mint sok más téren, úgy az ipar terén is messze elmaradtunk a többi művelt nemzetől.

Mindamelllett nem hiányoztak soha egyes nagy embereink, kik nemzetünket az ipar fontos- ságára figyelmeztették, s annak fejlesztésére nó- gassák; elég legyen e nagy hazafiak közül csak S z é c h e n y i I s t v á n t é s K o s s u t h L a j o s t f e l e m l i t e n e m. — Ismeretese, hogy törekvései- ket teljes siker nem koronázta.

Az osztrák politika sokkal szorosabban fűzte már ekkor magához hazánkat, semhogy an- nak nem politikailag, de nemzetgazdaságilag né- mi független állást engedett volna. Magyarország gyanusnak tekintett, melynek feladata csak az volt, hogy az osztrák ipar-cikkeket piacává vál- jék. — Nem csoda tehát, hogy hazánkban a kor- mány által az ipar nem hogy nem fejlesztetett, de szándékosan elnyomott.

Az 1867-iki közjogi kiegyezéssel azonban kedvezőleg fordult ránk nézve a kocka. Habár e kiegyezésben nem nyerhettük is vissza hazánk állami függetlenségét: mindamelllett belügyeink rendezésében elég széles jogkört nyertünk, és most már nagy részben önmánunktól függ, hogy mint egybő téren: úgy az ipar terén is a polgá- risult nemzetekhez emelkedjünk.

Törvényhozásunk e téren is megtette köte- lességét, midőn az 1872-ik évi VIII. törvényeket megalkotta. — Használjuk fel okosan az ezen tör- vényben alkotott tért, teljesítsük ennek rendel- késeit lelkiismeretesen, az ipar ügye nagy elő- haladást teend hazánkban.

Igaz, hogy még az ipar felvirágoztatásához más eszközök is szükségesek, a melyeknek most hiányában vagyunk. Ilyenül említhetem fel

Hogy lataink, azt kérdés megf- sultatok a cé helyett, hogy volna, vagyis életbelépte foglalkozás. Lönfoglalkozá alkottak tárt tetbe, hogy is valamely rül azonos eszmadiára bóra épügy, helyen azon hogy oly tá számlát tag- nuke és visz vtelit tó m van szó, a b ipar érdeket szert ipar gosodott, b müves vagy inkább föld melyeknek lehetetlen e foglalkozás- hanem ő s s r o s o k a t e g y e t e r t e s t e g a t v a, e g y n k ö d é s ü e f e j t h e s s e n e k d e k e b e n.

A baj minden kis- nak és van helyen még e z k k ö z t e életrevaló forgácsolva- vásra, mert tagjai vana nem lehet- erő csekély egyének. K több társul- hogy egyik- tal támog- timár, ková csizmadia, s- sultatban va mit, a hol v- vagy semm- Pedig lebegni m- iparügy fej-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

— A ragadtatva által, és k- anna) ki- illik e sze- bővőt. Sz- a versek- hangjánál- szerűbb en- kötött bes- azt, hogy v- a szavakon- tapasztalt- művészek k- ha súlyoka- minél nehe- szerepben- nek tünik- előnye abb- megolvassa- ugy tudja- nek. Temes-

Hogy mért nem boldogulnak ipartársulataink, azt könnyen megtudhatjuk, mert e kérdés megfajta egyszerű. Az ipartársulatok a céhek kopott mezébe öltöztek, a helyett, hogy újabb szabadelvű irányt követtek volna, vagyis az iparosok újabb ipartörvényünk életbeléptetését követve megmaradtak szakma- és foglalkozási szerinti iparos-osztályoknak, a külföldi foglalkozásnak legtöbb esetben különböző alkottak társulatokat és nem vették tekintetbe, hogy ha bár különféle foglalkozást is is valamely iparos, azért az iparfejlesztés körül azonos földadat háramlik mindenkire, a csizmadia ép úgy, mint a bográra és a szabóra ép úgy, mint a nyomdászra (?). Legtöbb helyen azon baktatókban élnek iparosaink, hogy oly társulatnak, mely csizmadiaikat is számlál tagjai között, nem lehet lakatos az elnöke és viszont. Pedig a haladó kor azt követeli tőlünk, hogy ott, a hol iparfejlesztésről van szó, a hol tenni kell, közös erővel az ipar érdekében, ott ne ismerjük foglalkozási szerinti iparost, hanem csupán művelt fővilágosodott, buzgó iparost, legyen köteles, rézműves vagy tálas. De más különben is a mindinkább fokozódó követelményekkel szemben, melyeknek az ipar mai nap elje állítatik, lehetetlen egymást elkülönöznünk, szakmák és foglalkozások szerint osztályozni az iparosokat, hanem össze kell vonni az összes iparosokat egy kalap alá és őket összetartásra, egyetértésre buzdítani, hogy egymást támogassa, egymást ösztönözze együttes munkájuk által minél hathatósabb erélyt fejthessenek ki az általános ipar érdekében.

A baj ipartársulatainknál tehát az, hogy minden kis városban szakmák szerint alakulnak és van egy-egy városban 5-10, de sok helyen még 20-30 ipartársulat is, anélkül, hogy ezek között egyetlenegy életképes vagy életrevaló volna. Most az erők szét vannak forgácsolva. Az anyagi erő kevés a cselekvésre, mert minden ipartársulatnak kevés tagjai vannak, kevés tagdíjat fizetnek. Ezzel nem lehet semmit sem kezdeni. A szellemi erő csekély, mert azon tevékeny és értelmes egyének, kiket az iparosok között találunk, több társulatba kénytelenek szétszórni, anélkül, hogy egyik a másikat szóval, tettel, jóakarattal támogathatná. Kalapos, asztalos, szűcs, timár, kovács, lakatos, kádár, építész, szabó, csizmadia, köteles sat. sat. mindenik más társulatban van s mindenik ott szeretne tenni valamit, a hol van, de fájdalom kevés erővel, keveset vagy semmit nem lehet tenni.

Pedig egy célnak, egy iránynak kellene lebegni minden magyar iparos előtt. Ez az iparügy fejlődése.

A „Marmaros” színi referense el van ragadtatva a „Közönyt közönnnyel” előadása által, és különösen kiemeli Temesváryné (Diana) ki mintha tudta volna, hogy mennyire illik e szerep egész lényéhez, mindenkit elbűvölt. Szavai a hibátlan hangszólam, a versek jól tudása s rokonszenves csengő hangjánál fogva példányszerű volt. Még az egyszerűbb emberek is, kik nem tudják, mi az a kötött beszéd, észrevették e szép szavainál azt, hogy valami különös bűbáj ömlik el azokon a szavakon, azon a beszéden. Egyáltalában azt tapasztaltuk, hogy Temesváryné olyan a színművészek közt, mint a növények közt a palma; ha sulyokat raknak rá, annál inkább nő, minél nehezebb és több tanulmányt igénylő szerepben lép fel, annál nagyobb művésznőnek tűnik elő. Ugy vettük észre, hogy nagy előnye abban is van, mert szerepeit nemcsak megolvastatja, hanem megtanulja egészen és úgy tudja, mintha lelkeből megfogalmazva jönnének. Temesváryné előtt szép jövő áll.

az önálló magyar bank hiányát. Önálló magyar bank nélkül nem állítható fel oly pénzügy, honnan az iparos olcsó kölcsönt kapván, a feldolgozandó nyers anyagot szükséges mennyiségben beszerezhesse.

Nagy akadály a iparunk felvirágzásának az önálló vámterület hiánya. — Csak önálló vámterület nyújtható oly segély a mely kezdetleges állapotban levő magyar iparunk, mely által ez a külföld előhaladott ipara ellenében megvédhető. Az államok fejlődésének történelme legalább azt igazolja, hogy az ipar sehohsem fejlődhetett ki a vámok által nyújtott védelem nélkül. — Legvilágosabb bizonyítékul szolgál ez állítás igazolására az újabb időben Oroszország, mely nem sok idővel ezelőtt ipari szükségleteit külföldről, nevezetesen Angliából vásárolta. — Felállítván bel-földi iparcikkeire a védvámot, ma oda emelkedett, hogy már nemcsak belső szükségletei kielégítésére elegendő iparcikket termel, de külföldre is kivisz, sőt Közép-Ázsiában az angolokkal versenyez. —

Az említett akadályok megátolták iparunk oly mérvben kifejlesztését, hogy az országunk belső szükségleteit kielégítse; ma is oda vagyunk, sőt a megkötni tervelt vámszerződés szerint is oda leszünk kényszerítve, hogy szükségleteinket külföldről, legközelebb Ausztriából fedezzük, a mi aztán azt eredményezi, hogy több száz millió forint vándorol ki évenként hazánkba az osztrák iparosok zsebeibe.

Azon pénzösszeg, mely hazánkba évenként külföldre iparcikkért kivándorol, tetemesen meghaladja azon pénzösszeget, mit nyers terményeinkért bevezünk. — Ha valamely hordóból több bor folyik ki, mint a mennyit beletöltöttek, elvégre is kiürül az.

Epen így leszünk mi is vagyoni tekintetben, ha arra nem törekszünk, hogy ne menjen ki kül-

Eredeti levél.

— Kúriözum, —
Jákó 17-n Juli 1877.

Tekenta ur

Kérem szépen szives lenni mindgyár az Levelező lap kapu nékem két vagy 3 sur meg írni választ az én irásom ugy 20-dik az én választ lenni hogy szárdikom 22 dikan Debreczenbe este gőzesen uda T. urnal szenzion lenni kiegyeb ivánt maradtam tisztelente vissza írni itt 22 anvarom irást.

Hivatalos.

— A debreceni főreálmódtól. —

A mult iskolai évben a négy alsó osztályon kívül ideiglenesen felállított VI-ik osztály helyett, a jövő tanévre ismét az V-ik osztály lép életbe.

A nyilvános tanulók szabályszerű felvétele aug 29-31 és szeptember havának két első napján történik. A beiratások d. e. 9 óráig — 12-ig a főiskola épületében a reálmódtó igazgatóság irodájában történnek. A felvételi vizsgálatok délelőtt, a pót- és javító vizsgálatok pedig délután fognak megtartani.

Az első osztályba csak olyan növendékek vétetnek fel, kik legalább 9-10-ik évetek betöltötték, s a felvételi vizsgálat alkalmával — mely alól senki fel nem mentetik, — kellő képességet és előkészületet tanúsítanak, nevezetesen értelmesen és folyékonyan olvasni, mondás után feltűnőbb hibák nélkül jól, olvashatóan írni tudnak: a magyar nyelvtanból az alakatan főbb részeit, az egyszerű, bővített és összetett mondatot ismerik, a számtanból a négy alapművelet kivételében egész számokkal bizosságot tanúsítanak.

A felsőbb osztályokba való felvétel a nyilvános és magán tanulóknál az előbbi osztályokról szóló leg- alább első rendű nyilvános tanodai bizonyítvány alapján történik.

A gymnasiumból át lépni szándékozó tanuló azon tantárgyakból jó eredményel kiállott vizsgálat alapján soroztatnak a reálmódtó illető osztályába, melyek a gymnasiumban épen nem, vagy szűkebb terjedelemben tanítottak.

Felvétele a tanulók bizonyítványukkal szűleik vagy ezeknek helyettesítve tartoznak jelentkezni.

A beírási díj minden ujonnan felvett tanulóra néve 2 forint; ezen kívül minden tanuló a beírást alkalmával tartozik fizetni: felvételi tandíj fejében 6 forintot, bizonyítványért — mely minden évről kiadatik — 65 krajcárt, értesítőre és fegyelmi szabályokért 60 krajcárt.

A második félévi szintén 6 forint tandíj, febr. hó 8 első napján mulhatatlanul lefizetendő; ellenkező esetben a tanuló az intézet tagjának nem tekintetik.

Magán tanuló a beírási és tandíjon kívül, a a magán vizsgálatért 40 forintot, a bizonyítványért pedig 2 forintot tartoznak fizetni.

Más intézetben egy vagy legfeljebb két tantárgyból másodosztályzatot kapott tanuló, javító-vizsgálatra, csak az illető igazgatóság engedélyének előmutatása mellett boacsátik 5, illetőleg 10 forint vizsgálati díj lefizetése mellett.

A szépnem szépsége.

— Művészelkedvelők. —

Debrecen, jul. 21.

Tisztelet a nőknek! Ók szönek és fonnak menyeyi koszorut ezen áldott honnak. Debrecen nővilága mindig bálványozza a művészetet. Ihletett lelke vonzotta ahoz. Mert abban gyönyört s lelki életet talált. S ezt sükségel.

Vannak sokan, a kik már közéről társalognak a művészet fenséges isten asszonyával, mert képzettségök folytán képesítve vannak belépni abba a templomba, melynek neve: a művészet csarnoka.

Tisztelet a nőknek! Ha széttekintünk e város művelt köreiben: menyeyi derék ifju nőre találunk, a ki a művészet azon fokán áll, a melyen elismerést, dicsőséget arathat.

Ez uttal csak azokra óhajtunk ki-

fordre több pénzünk, mint a mennyit onnan beveszünk.

Az önálló magyar bank és önálló vámterület hiánya azonban ne csüggeszzen el bennünket, az ipar fejlesztése iránti buzgalomunkban.

A mi ma még tán igen fontos okok miatt nem létesíthető: létesíthető lesz holnap. — Sőt annál nagyobb buzgalommal fogjunk a munkához minél nagyobbak a leküzdendő akadályok.

És hála az égnek, a törekvés és buzgalom tekintetében nem lehet panaszunk. Minden gondolkodni képes hazafi ma már meg van győződve, hogy az ország fentartása költségeit a földművelés egyedül nem képes előteremteni, és kell, hogy a sokkal jövedelmezőbb ipar az államfentartás terhei elhordozásához hatalmas segélyvel járuljon. —

Ez általános meggyőződés és tudatnak köszönhetjük hogy hazánkban az ipar fejlesztése az utóbbi években nagy lendületet nyert. Az egyesek ép úgy mint az egyletek, az országos magyar ipar-egyesület, a kereskedelmi és iparkamarák, az iparszövetségek, a házi ipar és nőipar terjesztésére alakult egyletek, kiállítások, iparskolák, mind arra törekednek, hogy a magyar ipar a többi nemzet iparával egy színvonalra emeltesék.

Irodalom.

A legközelebbi napok alatt három ifju költőnk rendezte újabb műveit sajtó alá. Ketőnek gr. Zichy Géza és Endrődi Sándornak a Petőfi-társaság adta ki újabb költeményeit, míg a harmadik Várady Antal reclam nélkül csendben csakis leginkább tisztelői számára saját maga adta ki „Ujabb költeményei”-t. Lapunk szüktere nem engedí meg,

terjeszkedni, a kik a festészet, rajz művészetében tiündökölnék.

Közművelődésünk történelmének kívánunk ez adatokkal szolgálatot tenni. S midőn ezt teszszük, hódoló tisztelettel említjük fel azok neveit, a kik e téren oly méltán vityták ki ismerőseik s barátaik elismerését.

Tekintsük meg például Balázsi Ilka k. a. (özü. Balázs Józsefné urhölgy leánya) genre-képeit, vagy gróf Dezsőffy Gizella k. a. (gr. D. Miklós leánya) arcképrajzait. Nézzük meg Fischer Anna és Gizella k. a. (F. Nándor leányai) arc-, genre- és tájrajzait. Büszkeségérzettel gyönyörködhetünk Nánássy Erzsike k. a. (N. Ferenc leánya) genre és tájképeiben, valamint Popper Jenni és Berta k. a. (dr. P. Alajos leányai) tájrajzaiban. Meglepő a haladás Sesztina Ilonka k. a. (S. Lajos leánya) fej és virágrajzaival.

Mindeniken báj, a kellem varázsa, s öntudatos szépségzeti érzék ömlik el, s művészeti képességről tesznek bizonyosságot. És valóban tiszteletteljes elismerést érdemelnek a sajtó részéről is.

Ki kell még tüntetnünk e téren (Zengeimé növeldejéből) Márkus Anna, Pécshy Irén, Egri Erzsike virág-, fej- és tájrajzait, melyek a legszebb reményekre jogosítanak.

És e szép haladás — hálás érzettel kell folgyeznünk — Krisztiáni Alajos főiskolai rajztanár hatásának köszönhető.

Hat évvel ezelőtt még ily kedvező jelenségeknek semmi nyoma nem volt a városban.

Közművelődésünk e fontos mozzanatáról örömmel emlékezünk meg. S óhajtjuk, hogy e téren még sok örvedetes mozgalmat jelezhesünk. **Álmos.**

Vidéki levelezés.

(Saját tudósítónktól.)

Nagy-Károly, jul. 17.

Por, analom itt is csak olyan, mint másutt, Hanem azért akad néha egy kis szórakoztató. Nem rég ment el Gerőfy társulata, a mely bennünket igazán gyönyörködtetett. Vándor színtársulatnak nem rossz.

Közelebb pedig műkedvelői előadás volt — a növegyleti árházak javára. Telt ház. Ez a legnagyobb öröm. Mert így az előadás is jól sikerült, levén telt a pénztár is. Egyeseket nem emelek ki. Mind jó volt.

Vetéseink a legjobbak. Az aratás foly a legnagyobb reménnyel.

Kenyerünk már csak lesz, de az még a jövő titka, hogy ad-e az isten ahoz még — bort is?

Vidék. — Pozsonyban új német lap jelent meg. — Igli közelében Vársárhelyi Jenő, V. Benedek ér köbökuti birtokos 17 éves fia a vasuti kocsi elé feküdt, a miért két tantárgyból megbukott. — Igaz jószág nem vesz el. Sárospatakról négy évvel ezelőtt Szabó Ádám két lovát ellopták, s most megkerült a betyárral együtt azon községben, melynek legelőjéről a jószág eltűnt. — Manasses Kolozváról meg akart szólni, de elfogták. A világsaló igazi

hogy ez érdekes három ifju költőről hozabb jellemzést és ismertetést irhassunk. Mivel pedig e két előbbi csak a mult hét folytatán lett ismertetve szépirodalmi lapjainkban, most néhány szóval csak az utóbbiról szólunk.

Várady Antal ma már azon költők közé tartozik, kitől a nagy közönség jót vár, s ki a nagy közönségnek kedvence lett. S méltán, a hervadás költője bir lángszellemmel, igazi költői érzékkel, s megragadó nyelvvél. — „Iskarioth”-ja ma már az egész országot bejárta, s mindenütt lelkesedétséggel fogadtatt; most ugyan e szép, valóban magasztos művet, felkérés folytán a Burg színház számára ő maga fordítja le. — Várady költeményeit leginkább jellemzik a magasztos eszmék, melyek majdnem mindig a mennyben járnak. Fő érdeme, hogy ott is fenn tudja magát tartani. — „Mózes”-ét az akadémia némi részben elítélte volt, ez azonban nem zárja azt ki, hogy a közönség „Mózes”-ben — mint már sok alkalommal történt — egy új remeket fedezzen fel. —

„Ujabb költeményei” egy 96 lapból álló kötetecské a fiatal szerző jól talált arcképeivel. E kötetecskében találunk számos oly művet, mely versenyez sok remeknek csufolt újabb termékkel. „Krisztus a tengeren”, „A hervadás dalai”, részlet „Kain”-ból és még sok más, valóban elragadó szépek.

Kétségtelen azonban, hogy Várady sem hiba nélküli költő, mit, ifjúságát tekintve nem lehet büneül felróni még. Ily hibák p. o. az eszmék i-mételése, a sok szóvirág, némely helyen bombaszt, — s az akadémia által is megrótt jelzők gyakori használata.

Mindez azonban nem ad okot arra, hogy az „Iskarioth” szerzőjét továbbra is szeressük, és buzdítani megszűnjünk, sőt ellenkezőleg ő

neve Papp Vince kapcabetyár. — Ungvárt 20-30 fűrt van egy szőlőtökén, egy helyen 91 fűrt is található. — M.-Kanizsán gabna és borvászár tartatik aug. 23-án. — M.-Turon a buza megrózsásodott.

Böngészet a jogi téren.

— Egy nem jogtudortól. —

Foly a per mindenütt, a zöld asztalokon, Ázsia zöld mezején, Balkán bércein, a liter mellett, malom alatt, — per mindenütt; s miért? mert a világ valamennyi mérnöke sem tudott még eddig az enyém és a tied közt biztos határvonalat húzni!

Okleveles jogi tekintélyek megirták már azt, hogy jelen perrendtartásunk nem jó, mi — közönség — érezzük is!

Mint hogy a törvény igen hiányos volt, születtek elvi jelentőségű döntvények.

Ekkor meg az történt, hogy két — mint tojás — egyforma ügyben nem egyszer, két egymással homlok egyenest ellenkező ítélet hozott!

Ezen a perrendtartást módosító törvényjavaslat úgy akar segíteni, hogy a már meghozott és hozandó hason nemű döntvények könyvbé kötetnek és minden tanácsnak egyöntetiség végett, megküldetnek.

Hogy ez sem egészen célravezető eljárás — azt valami böven indokolni sem kell, — mert alkotmányos országban, hol törvények vannak, a bírói határozatokat törvényekre, nem döntvényekre szokás fektetni!

Hanem: ez is jobb, mint semmi. Azután a javaslat 23. 24. §-a kizárólag a képvisellett foglalkozik.

A javaslat szerint „sommás eljárásban a peres fél ügyét, ha maga vinni nem akarja, — mert ügyvéde is bízhatja, azonban az ilyen megbízottak munkadíj nem jár.”

Ezen javaslat majd nem egészen helyes, mert kevesebb költséggel jár és a fél minden tyukperét nem kénytelen áros ügyvédhez vinni.

A feltehető visszaélést meg lehetne gátolni például úgy, hogy a megbízó leveleit csak a közjegyző állíthatja ki, — s ő írhatja be a tiszteletdíjat, mi a töké felénél többre semmi esetre sem mehet.

A törvényhozás pedig mondaná ki, hogy a nem ügyvédek által képviselhet perösszeg 100 frtnál több nem lehet — s ha mégis valaki ragaszkodnék egy barátjához — akkor a megbízó levelet folyamodás folytán előbb a törvényszék elnökének is láttamozni kellene! Ekkor az ügyvéd uraknak meglenne azon elégtételük, hogy a zsirosabb perek profán kezekbe ne jussanak.

Van azonban mind a törvényben (85. §.) mind a törvényjavaslatban (23. §.) olyan valami, mi a műveltebb osztályt, ha ügyvédi oklevele nincs, mélyen sérti, s mi a mai korszellemmel össze nem egyezhető: jelesen rendes perekben a fél, ha nem ügyvéd, saját pereit sem viheti.

Ezen §-us a művelt osztályt a hercegtől — a legkisebb iskolatanitói az ügyvédek gyámsága alá helyezi.

Pedig ha magam viszem peremet, és elvesztem, senkit se okolhatok, — a perköltséget, mit saját ügyvédem perutján is bevenne rajtam — legalább megnyertem.

Tehát a honatyák, kik közt nem ügyvéd is lehet — ennyit a 23 §-hoz beszurhatnának: „olyan egyént, — ki magát képviselni rendes perekben is képesnek érzi, — az önképvisellettől eltítani nem lehet.”

Ugy áll tehát a dolog, hogy a törvényhozás a nehezebb ügynél tárgyalni nem ügyvédet idegen perben is megenged, a könnyebb-nél pedig a tárgyalástól saját ügyében is eltiltja.

megnyerte a nagy közönség részvétét, s birni is fogja azt addig, míg csak dalai hangzanak.

Legújabb költeményeiből mutatványul im a következőt közöljük.

Hogy elmerül a csillagok világa!
Hogy eltűnik, mint lázas gondolat!
Hogy dőlnek össze sziklaóriások
Kihavvadó napok, holdak alatt!
A mindenség örök sir — semmi más,
Leborulok előtted, elmulás!

És változik az eszmék száz világa;
A mult igazság már ma pusztá szó.
Mit századok szent ihletsége épít:
Más századév után csak embrió;
A minden egy örök sir, — semmi más,
En borzadok te töled, elmulás!

S a mit a költő reszkető ajakkal
És dagadó kebellet énekel,
Mint tengerek fölött a röpke szellő —
Elveszti illatát, — kora letelt...
A minden egy örök sir, — semmi más,
Az ember gunyja vagy te, elmulás!

S a szerelem, melyből örök kezekkel
Alkotta isten csillagrendszerét:
Futó csillag, mely tengerekbe hull le
S kialszik benn, gunyolva mesterét...
... Mert örök sir a minden, semmi más...
Szivem tiptard össze, elmulás!

Ekkor azután megtörténhet olyan eset, hogy a fél mégis maga készíti el perbeszédeit, és valamelyik ügyvéd barátjával ingyen vagy pénzért jelezteteti.

Soha sem célszerű olyan törvényt, melyet törvénnyel kijátszani lehet!

Gyászlap.

A magyar nyelv gyilkosai. Országszerte még most is akadnak egyesek, kik itthon idegen nyelven folytatják a legmagyarabb emberekkel is üzleti levelezéseiket.

Nem késünk azokat, a kik tudomásunkra jutottak, a közönség bírói széke elé állítani. Itt vannak ok szinről szinre.

„Gebrüder Loser in Budapest. „Beimel und Herz Budapest.“ Ez még azt is megteszi, hogy a címet így írja: „Herrn N. N. urnak.“

Szegednek is kijutott a dicsőségből. Ott van „Lausевич und Stojkovic Szegedin (Ungarn).“ Bizony ennek csakugyan jó volt megjegyezni, hogy Szeged — Magyarországon van.

— Olcsó igazságszolgáltatás. Derecskéről egy járásbírói ítéletet láttunk. A perelt töke 1 frt. 25 kr. Meg is ítélték. S a költség? — 12 frt. 11 kr. Derecske is Magyarországon van.

Külföld.

— A harcztérről. —

A lefolyt hét az aggodás ideje volt. A muszkák ellenállásra nem találó előnyomulása jeleztetett folyvást. De örömhírünk is van. Abdul-Kerim 12 ezer muszkát Bielánál tönkre tett.

Nagy baj, hogy a törökök közt az egyenetlenség dul. Kormányválság van. Abdul-Kerim el akarják mozdítani. Sokan árulástól tartanak. (Pedig nincs ott Görgei.) Miklós nagy muszka herczeg be van kerítve a törökök által.

A muszkák kimondhatatlan kegyetlenségeket visznek végbe, még a gyermekeket is üldözik, a nőket meggyalazzák.

Anglia beavatkozása bevészett tény. Nikápoly bevételénél a törökök a muszkákat istenesen elverték.

A tanárválasztás.

— Tanügy. —

Debrecen, jul. 21.

A tiszántuli ref. egyházkerület most tartja városunkban ülését. Ma délelőtt általánosságban szövegére került out a tanárválasztás kérdése. S elvileg oda dőlt el az ügy, hogy — csak a régi rendszer szerint, menjen a választás.

Délután a főiskolai két tanári szék betöltése ügyében értekezlet tartatott. Ennek eredményét még nem tudjuk.

Mint halljuk szóban vannak: Gergeley Károly szatmári tanár, Pápai Pál reáliskolai tanár, kit a tanárkar is óhajtana az iskolának megnyerni, továbbá Vozári Gyula fehértemplomi állangymn. tanár, Csécsi Miklós makkói lelkész, Hegedüs Sándor főiskolai háznagy. Márk Ferenc részére a vallástanári szék biztosítottnak látszik.

Ennyi a nap hire. Ki lesz a győztes? — az a jövő títka. Mi részünkről a legnagyobb óvatosságot ajánlunk. Okulhatott már az egyházkerület

Körössy Sándor azon indítványa méltán tanált helyeslésre, hogy meg kell szabni, minő mérték alkalmaztassék a választásnál?

A ki már bebizonyította tanári képességét gyakorlatilag, az bizonyára előnnyel bír. Meglássuk, kinek neve jön ki az urnából?

Mi ujság?

* Megélenküit a város. Itt tartja a ref. egyházkerület gyűlését. A vidékről itt van gr. Dégenfeld Imre, Illyés Bálint s minden esperes. Tisza Kálmánt is várták Gesztről. (most ott időzik.) de nem jött el.

* Vecsey Imréné urhölgy a debreceni iparos ifjak betegségéül egyletének 50 frtot ajándékozott. A szép tett önmagában hordja jutalmát.

* A tiszántuli ref. egyházkerület tegnap kezdte meg gyűlésezését. Ezt, mint rendesen, a tanügyi bizottság ülése előzte meg. A gymnasiumban állandó igazgató választása elvben most is elfogadtatott. Kis András tanár hajlott kora miatt nyugalomba lépett. Féllegyházi Beniaminnak le kellett mondani. Helyök a gyűlés folyama alatt fog betölteni. Kovács Jánosra nézve határozatott, hogy ha a tanév elejéig ismert kellemetlen ügyével rendbe jön, akkor megmaradhat a tanári széken, ellenkező esetben a superintendensnek lesz tiszte az ő állása betöltéséről gondoskodni. A népiszkolai bizottság szervezkedés végett Nyiri Péter esperes elnökele alatt összegyűlt, jegyzőül Kovács Lajos tanítóképzési tanár választatott. A szervezkedési munkát elkészítése végett Némethy Lajos helybeli ref. lelkész elnökele alatt J. ó István képezési igazgató Dócy Gedeon nőnevelői igazgató, s Kovács Lajos jegyzőből álló albizottság küldetett ki. Ez a munkát okt. hóban fel fog olvasatni, a bizottság tagjainak hatásköre körülíratik, s az egyházkerületi gyűlés elé terjesztetik.

* Az izraelita hitközség titkárává Hágel Gyula választatott meg, ki is a teendők vezetését már átvette.

* Megjelent a debreceni gazdasági tanintézet és a kapcsolatban levő földmives iskola értesítője a lefolyt tanévről. Tanév kezdődik október hó 1-én, végződik az első évfolyam aug. a második és harmadikban július hó végén. Hallgatói lehetnek rendes, rendkívüli és vendég hallgatók, felvételi feltétel rendes hallgatóul 6 reál vagy gym. sikeres elvégzése. Ösz tündíjas hat van 150—150 frtal. A 3 évi tanfolyam 35 féle tantárgyat foglal magában, melyeknek előadhatására, mint a tantárgyak beosztásának táblás kimutatásából világosan látható, kellő mennyiségű idő áll a szaktanároknak rendelkezésére. A tanintézet könyvtára 1630 kötetből áll, olvasó teremben pedig körülbelül 40—50 nemü lap olvasható. — Gyakorlatok és tanulmányi kirándulások gyakran rendeztetnek. A tanártestület összesen 11 tagból áll, kik közül 5 rendes, 5 segéd, s egy rendkívüli tanár. — Tanulók létszáma 49; első évfolyam 12; másodikban 24, s a harmadikban 4; ez utolsó évfolyam ezen átmeneti korszakban szünetelni kellett volna, innen magyarázható ki az, hogy miért voltak a harmad évfolyam 4 en. A tanulók körében már régebben segélyegylet is alapítottak; alaptőkéje: 1200 frt. Az intézeti gazdaságban a major tö szomszédságában 12 hold területet foglal el a kísérleti tér, mely 48 táblára osztva, 48 féle növényt termel. A külső gazdaság 6000 holdat foglal el; gazdasági gépek szép számmal vannak az intézetnek birtokában. A belső gazdasági kert 90 hold területű. — A földmives iskolában a tanév kezdődik október 1-én, végződik aug. végén, mint a gazd. tanintézetnél, felvételi feltételek: 16 éves legyen a felvételre jelentkező, s írni, olvasni, számolni tudjon, felvétel a gazdasági intézet igazgatójánál eszközölhető. — 150-ért teljes ellátással szolgál maga az iskola. Ösztöndíj van 4, 50—50 frtjával. — Az oktatás

módja tulnyomólag gyakorlati. Az intézetben 9 tantágy adatik elő 4 tanár által. — Tanulók létszáma 49. — A főiskolából 32 tantóképezés hallgatta ez intézetben a tantárgyakat — Adjon isten az erőhöz erőt, az értékhez értéket, s minden felett sikerhez sikert!

* A függetlenségi párt könyvtárnokságát Báthory Imre vette át Grünwald József urtól, a ki arról önkint lemondott.

* Az athletikai klub nagy vigalma szept. 9-én leend. Multkori számunkban tévesen állott 19-ike.

* Esküvő. Városunk ismeretes fiatal kereskedője C ir j á k Károly tegnap vezette ol-tárhoz Kis Kerekiben a közkezdveltségü s müvelt K o c s á r Katica kisasszonyt. — Kocsár Mihály nyugalmazott jegyző egyetlen leányát. Szívünköl kívánunk e tiszta szerelemből kötétt frigyhez éthossziglan tartó boldogságot.

* Népiszkolánkban a jövő tanév augusztus hó 1-én kezdetik meg. Jó lesz a szülőknek megjegyezni.

* Vámos-Pircs is tanult a maga kárán. Most hozza már rendbe túzóltói szereit, midőn a baj megvolt. No de — jobb későn, mint soha!

* A ref. leánynevelde értesítője. A jövő iskolai évre vonatkozó jelentés. Az 1877/8. iskolai év szeptember 1. veszi kezdetét. Felvétetik minden 6 évet már bevégzett leánygyermek vallás különbség nélkül. Minden iskolai év kezdetén újra iratnak be azon növendékek is, kik a megelőző években ezen intézetben neveltetek. A beiratások eszközölhetők a nevelő intézet helyiségében — Czeplédutca 2569 — az igazgatónal, helybeli illetőségűekre nézve augusztus hó 24-től 30-ig, vidékiekre nézve augusztus 30-tól szeptember 3-ig. Ezen intézkedést illetőleg szükségesnek látjuk tudomásul hozni, hogy ezen nevelő-intézetet egyedül a debreceni helv. hitv. egyház állította, s tartja fel; és így a dolog természetéből önként foly azon intézkedés, hogy elsöben a helybeli illetőségűeknek nyit alkalmat a beiratásra szivesen fogadván a vidékieket is mindaddig, míg az intézet tantermeibe befogadható létszám össze nem jó. A szept. 3-iknál később jelentkezők — rendkívüliek — a felügyelőséghez írásban benyújtandó indokolás mellett irathatnak be. A tandíj egész évre az első — kezdő — osztályban 20, a többi osztályokban 30 frt. o. é. — Ezen felül iskolai szükségletek címén fizetendő 2 frt. o. é. A tandíj fél-évenként előre fizetendő; ez beiratás alkalmával lefizethető az intézetben is, de az egyház tanács végzése szerint az egyházi adószedő hivatal veszi azt fel a beiratást megelőzőleg. Az oktatásban már részesült növendék iskolai bizonyítványa, vagy a felvételi vizsgán tanusított képessége, ismerete s ügyessége szerint osztályozatik. Beiratása alkalmával köteles az intézetbe még eddig nem járt növendék előmutatni, ha vidéki himlőbeoltási igazolványát; ha helybeli: keresztelési jegyét, valamennyi ily növendék isk. bizonyítványát. A himlőoltási bizonyítvány itt is megszerezhető helybeli orvosoktól. Kik iskolai bizonyítványt nem mutatnak elő, felvételi vizsgát tartoznak tenni. Nehány növendék benlakásra s nevelő gondozásra is elfogadtatik az intézetben. Az intézet szervezeti terve, — programm — mely minden tudni valót magában foglal az igazgató által — kívánatra — díj nélkül küldetik meg.

* A románizmusról Szántai Aladár egy kis füzetet adott ki Kutasi nyomdájában. Aigner Lajos bizományosa. Felületes munka.

* Az iparos ifjak egyletében némi személyes összerúlódás történt a tisztikar között. De szerencsére, ez nem oly mérvű, hogy az egyletre káros volna. Annyi tény, hogy az előnség leköszönt. Csak a közgyűlésig viszi teendőjét.

* Szép buzgóság. Derecskén oly dalkör alakult, mely a temetésknél díj nélkül fog közreműködni.

* Kinek kell pénz? A Salm-Reifferscheid és Waldstein-Wartemberg féle sorsjegyek rég kihuzattak. De igen sok nyeresémet még nem vétettek ki. A kinek sorsjegye van, tessék utána nézni.

* Kis hiba nagyban. Illyés Bálint mult számunkban közölt költeményében, a második versszak első sorában „csér-szulte“ helyett „csér-ülte“ olvasandó.

Törvényszéki csarnok.

A debreceni kir. törvényszéknél közelebb elintéztettek és pedig julius 19-én Schor Emilnek, Kohn Vilmos elleni kereskedelmi pere 9549/877 sz. a. továbbá 6792/877. sz. Gere Juliánának Barta Márton elleni válo pere; 8192/877. Molnár Eszternek Lukács István elleni válo pere. 8889/877. Sipos Sándornak Sipos József elleni osztályos pere; 8545/877. Szanka Józsefnek Szabó Ilona elleni válo pere 10386/877. Tóth Mihálynak Nagy Mária e. válo pere.

Közgazdaság.

Debrecen, jul. 21.

(P. A.) Aratnak. Szép reményeinket kissé lehütötte a közelebb dühöngő forráság s az ugyanekkor reggelenként szereplő kód Most már annyira vagyunk, hogy középserü termést várunk. A tengeri szerep mutat. Keiteinkben a szőlök még folyvást jól állanak.

— A löversenyek Debrecenbnn ez évben szept. 15-én 16-án tartatnak meg.

— Ertektözede. (Bécs, julius 21. Táviridai tudósítás). 5% metalliques: 6105—, 1860-iki nemzeti kölcsön: 7270—, Bankrészevények: 800—, Magyar földterhermentesítési kötvény: 7600—, Erdélyi földterhermentesítési kötvény: 7375—, Ezüst: 10930—, Cs. k. arany: 597—, Napoleon'd'or: 1002—.

Budapest, jul. 21. Vetékedv piacunkon egyáltalában nem mutatkoz semmi iránt. Az arak változatlanok, csak a repace ára szállt alább, Oszbuza 16 frt 20 krajcár.

— Debreceni piac. A mult heti arak változatlanok Gyümölcs nagy mennyiségben van; a meggyet nagyban szállítják innen külföldre.

Közönség köre.

Debrecen, jul. 20.

Szentannautcát elkezdtek kikövezni, azonban e nagy közlekedési helyen, s a kath. temető felé vezető uton megtehetők volna már, hogy végig vezeték volna a kövezet.

Remélni szeretjük, hogy a munka itt folytattni fog, s most csak szünetel, de meg nem szakított.

Több ott lakó.

A nagy erdőn ma Oláh Józsi zenekara játszik. Balázs Kálmán pedig jövő vasárnap a konyári sóstói Annabálra megy.

A szerkesztő levélszekerénye.

— S. Patak. Kérem minél gyakoribb tudósításait. — Dr. Tolle. (Kisnyelvtárs.) Kaplam. Hát mást nem adtok? Az meggy. — Szentes. Béla otthon. Hát P. ? Várom az ígértel. P.-től is. — Mihályfalva. Leve'et kérek. — Bagamér. A mire kérteltek. — Szoboszló. Ne adjatok már, mert... Kiss Rezső ur látogatásait kérem. — Er-Tarcsa Küldj valamit. Udvozzöllek. — Budapest. Gyula és Ernő rosszul viselik magukat. Hamar valamit. — Tetétlen. Za. bácsi ne felejtkezzék el.

Szatmári Károly, felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Legjobb minőségű buk faszén

Posszert Jánosnál saját erdejéből jutányos áron kapható.

DEBRECEN,

(piacutcán 1907. számú háznál.)

Egy szoba s egy műhely kiadó.

Bármi nemben dolgozó mesterember a legelőnyösebben használhatja e helyet.

Értekezhetni Szabó Gusztáv postatízt ural, a debreceni postahivatalnál, a ki bővebb felvilágosítást sziveségből ad.

BOROSS SÁNDOR

ajánlja mindennemű GRÁNIT ÉS MÁRVÁNY SIREMLEKKEKEL

dusan fölszerelt gyári raktárát

12 frttól fölfelé bármilyen nagyságban és azoknak felállítását helyben és vidéken. Mindenféle siriratok fölmetszését s aranyozását. Nemzeti cimereket, régi sirkövek újítását jutányos árért fölválalja. — Továbbá sirkerítésekhez kő- és vasrúcszatok kerítését. Ugyszintén márvány asztalok nála megrendelhetők.

Raktárhelyiség: Nagyttemplomtér, Vecsey-ház, Debrecenben.

3-3

Bittera Béla

férfiszabó Debrecenben.

(Főpiac, özv. Nánássy Gáborné házában).

Ajánlja legujabb divatu készítményét a közönség figyelmébe. Árucikkei a legjobb anyagból vannak.

Vidékre is megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

Arai a legjutányosabbak.

3-2